

KYSYMYKSIÄ KOHTAAMASSA II

opas maahanmuuttajanuorten opetuksesta ja ohjauksesta vastaaville

Tämä opas on päivitetty ja laajennettu painos vuonna 2010 ilmestyneestä Kysymyksiä kohtaamassa -julkaisusta. Alkuperäinen julkaisu tuotettiin Euroopan unionin osin rahoittamassa Maahanmuuttajanuorten VaSkooli -hankkeessa.

Toisen painoksen toimitus:

Heidi Hakkarainen, Turun kaupungin sivistystoimiala

Sari Rautiainen, Turun ammatti-instituutti

Taina Mäenpää, Turun ammatti-instituutti

Mika Salonen, Turun kaupungin sivistystoimiala

Toimitus:

Anu-Mari Janhonen, Turun kaupungin sivistystoimiala

Matti Mäkelä, Turun kaupungin sivistystoimiala

Emma Nylund, Turun ammatti-instituutti

Anu Parantainen, Turun kaupungin sivistystoimiala

Johanna Piirainen, Turun kristillinen opisto

Sari Rautiainen, Turun ammatti-instituutti

Jaana Kilpinen, Turun kaupungin sivistystoimiala (lukujen II ja VI kirjoittaja)

Maahanmuuttajanuorten VaSkooli -hanke (www.vaskooli.fi/maahanmuuttajat)

SONDIP ry.

Taitto:

Satu Hatakka (2010) ja Marja Nikkinen (2013), Turun kaupungin sivistystoimiala

Painopaikka: Finepress Oy 2013, Turku

Rahoittaja: Opetushallitus ja Turun kaupungin sivistystoimiala

Julkaisija: Turun kaupungin sivistystoimiala

ISBN 978-952-5892-39-0 (nid)

ISBN 978-952-5892-40-6 (PDF)

Sisältö

1	Aluksi: kysymyksiä kohtaamassa.....	4
2	Törmäämisestä kohtaamiseen.....	5
3	Kulttuuri ja tavat.....	8
4	Suomalainen opiskelukulttuuri ja sen noudattaminen.....	9
5	Käytännön asiat.....	11
6	Matkan varrella opittua ja kuultua – maahanmuuttajaopiskelijat työssäoppimassa....	15
7	Yhteystietoja ja hyödyllisiä linkkejä.....	17
8	Sanastoa.....	19

1 Aluksi: kysymyksiä kohtaamassa

Jokainen maahanmuuttajanuori on ensisijaisesti oma persoonansa. Jokaisella on erilainen perhekulttuuri, koulutustausta, arvot, asenteet ja uskonnollinen tai ideologinen vakaumus. Jokaisella on erilaiset syyt Suomeen muuttoon, mikä vaikuttaa muun muassa kotoutumisprosessiin.

Saman luokan Ahmed ja Mohammed ovat kaksi erilaista nuorukaista samasta lähtömaasta Somaliasta. Vaikka opettajalla voi olla paljon tietoa Somaliasta, hän ei voi koskaan tietää, millainen on juuri hänen edessään oleva Ahmed tai Mohammed, ennen kuin tutustuu häneen. Mitä paremmin opettaja kykenee unohtamaan ennakkokäsityksensä, sitä paremmin hän oppii tuntemaan nuoren. Rohkeus kohdata nuori omana itsenään antaa opettajalle mahdollisuuden vuoropuheluun ja omaan kasvuun sekä ammattilaisena että ihmisenä.

Tämä opas on syntynyt oppilaitosten arjen tarpeisiin. Sen tarkoitus ei ole antaa yksiselitteisiä tai oikeita vastauksia esitettyihin kysymyksiin, sillä aina niitä ei ole. Toivomme kuitenkin, että siitä on apua tilanteissa, joista maahanmuuttajia kohtaavalla opettajalla ei ole vielä riittävästi kokemusta. Eri tilanteista selviää usein myös käyttämällä maalaisjärkeä ja rohkeasti kysymällä.

Tämä opas on päivitetty vuonna 2010 ilmestyneestä Kysymyksiä kohtaamassa -julkaisusta. Tähän oppaaseen on lisätty maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden kysymyksiä ja ajatuksia suomalaisesta työelämästä ja yhteiskunnasta. Hyödyllisten linkkien luettelo, sanasto ja vieraskielisten nuorten koulutuspolkukuviot on päivitetty vastaamaan julkaisuajankohdan tilannetta.

2 Törmäämisestä kohtaamiseen

Kun vieraaseen kulttuuriin muuttanut ihminen kokee, ettei hän ymmärrä ympäröivän yhteisön erilaisista kieltä, tapoja ja pelisääntöjä, ajautuu hän identiteettikriisiin. Tähän nk. kulttuuri-shokkiin saattaa liittyä niin ahdistusta kuin masennustakin omaan kulttuuriin kuuluvien tapojen osoittautuessa toimimattomiksi ja jopa ei-toivotuiksi uudessa ympäristössä. Vastareaktionä uuden kulttuurin kohtaamisen asettamalle haasteelle saatetaan tukeutua entistä tiukemmin oman maan tapoihin ja ihannoida kotimaan kulttuuria suhteessa uuteen kulttuuriin. Ajantanaan voimakas tunneperäinen suhtautuminen kulttuurin erilaisuuteen lieventyy ja ilmeisiä eroja kyetään tarkastelemaan entistä objektiivisemmin. Nuorille uuden kulttuurin toimintatapojen omaksuminen on usein helpompaa ja nopeampaa kuin vahvan kulttuurisen identiteetin omaaville aikuisille.

Kulttuurienvälisiä väärinymmärryksiä aiheuttaa se, että pidämme oman kulttuurimme arvoja ainoana oikeina, sekä se, ettemme ylipäätään ole kovin tietoisia siitä, miten oman kulttuurimme arvot ja normit ohjaavat käyttäytymistämme. Pidämme oman yhteisömme tapoja normina aina siihen asti, kunnes tulemme tietoisiksi erilaisista tavoista elää. Kuten kuka tahansa meistä tulee tietoiseksi omasta itsestään ja toimintatavoistaan vasta vuorovaikutuksessa toisten ihmisten kanssa, tulemme me tietoisiksi eri arvomaailmoista näitä kulttuureja edustavia ihmisiä kohdattessamme. Kiinalainen sananparsa "kala tulee tietoiseksi vedestä vasta jouduttuaan maalle" osoittaa kaikessa yksinkertaisuudessaan, mitä tapahtuu kun erilaisia kulttuureja edustavat ihmiset kohtaavat.

Väärinymmärryksiä syntyy väistämättä ihmisten välillä riippumatta siitä, yhdistääkö heitä samanlainen arvomaailma vai ei. Kulttuurieroista johtuvien väärinkäsitysten riskin uskotaan kuitenkin lisääntyvän kanssakäymisessä erityisesti silloin, kun ihmiset puhuvat toisilleen vierasta kieltä ja ovat kasvaneet toisilleen vieraissa kulttuureissa. Puhutun kielen ymmärtämisen vaikeuksien ohella haasteita aiheuttaa se, miten asiat ilmaistaan ei-kielellisesti elein, ilmein, painotuksin ja säätelemällä katsekontaktia, kosketusta ja tilankäyttöä.

*"Suomalaiset puhuvat kovalla äänellä töissä. Se on hyvä asia. Moni on sanonut minulle, miksi olet niin hiljainen. Kovaa puhuminen ei kuulu Afganistanissa kulttuuriin."
(Nainen 24 v Afganistanista)*

Kouluissa ja oppilaitoksissa kulttuurienvälisiä väärinymmärryksiä aiheuttavat muun muassa erilaiset käsitykset opettajan ja opiskelijan rooleista, auktoriteetista, tasa-arvosta, aikakäsityksestä sekä asioiden tärkeysjärjestyksestä. Törmäyksiä aiheuttavat erityisesti ne käytännöt, jotka ovat täysin päinvastaisia kuin mihin entisessä kotimaassa on totuttu. Opettaja saattaa myös kokea kulttuurishokin uudessa tilanteessa, jossa opiskelijoiden kulttuurinen moninaisuus kyseenalaistaa aikaisemmin hyviksi ja toimiviksi koetut toimintatavat.

Kulttuurienväliset väärinymmärrykset ovat väistämättömiä ja toisaalta mitä parhain mahdollisuus oppia eri kulttuureista. Tilanteissa, joissa on ilmiselvää, että kulttuuritaustamme on erilainen, hyväksymme myös helpommin toinen toistemme erilaisuuden. Mitä enemmän tunnemme toinen toistemme kulttuureja, sitä paremmat mahdollisuudet meillä on nähdä ihmisten samanlaisuus kulttuurierojen takaa.

Luettavaa:

Alitolppa-Niitamo, Anne et. al. (toim.). 2013. Olemme muuttaneet - ja kotoudumme. Maahan muuttaneen kohtaaminen ammatillisessa työssä.

Salo-Lee, L. 1998. Me ja muut. Kulttuurienvälinen viestintä.

Säävälä, Minna. 2011. Perheet muuttoliikkeessä. Perustietoa maahan muuttaneiden kohtaamiseen.

Taleb, Mirja-Tytti, 2002. Monikulttuurinen koulu. Haaste ja mahdollisuus.

”Suomessa on vaikea tottua siihen, että ihmisiä pitää katsoa silmiin! Meillä Somaliassa ja Afganistanissa se on tosi epäkohteliasta.” (Nainen 20 v Somaliasta ja nainen 24 v Afganistanista)

Maahanmuuttajataustaisen opiskelijan huomioiminen ammattillisessa perusopetuksessa

Opettajan huoneentaulu

Opiskelija ymmärtää jonkin verran ammattiin liittyvää sanastoa ja pystyy seuraamaan oppituntia. Hän ei ymmärrä vielä aivan kaikkea, mitä puhutaan.

Jos puhut pitkään ja uudesta asiasta, asia täytyy toistaa.

Yritä puhua selvästi ja hitaasti ja muotoile asia uudelleen, jos tuntuu, että opiskelija ei ymmärrä sinua.

Muista, että opiskelija ei aina ymmärrä kaikkia puhekielisiä ilmaisuja eikä huomaa, milloin kyse on huumorista.

Puhuminen on opiskelijalle melko helppoa. Kielioppivirheitä on, mutta puheesta ymmärtää melkein kaiken.

Opiskelija pystyy lukemaan muutaman kappaleen pituisia monenlaisia tekstejä (esim. oppaita, pitkiä lehtijuttuja).

Opiskelijan lukeminen voi olla hidasta, etenkin jos teksti on pitkä ja sisältää paljon uutta asiaa.

Opiskelija pystyy kirjoittamaan ymmärrettävää ja melko virheetöntä kieltä. Virheitä esiintyy vaikeissa rakenteissa ja tekstin järjestelyssä.

Opiskelijan lukemiseen ja kirjoittamiseen menee normaalia enemmän aikaa. Tämä on syytä muistaa opetustilanteessa ja tehtävien annossa.

Opiskelijan kielitaito kehittyy koko ajan. Hän tarvitsee siinä myös sinun apuasi.

3 Kulttuuri ja tavat

Millä tavalla opettajaa arvostetaan eri kulttuureissa?

Monissa kulttuureissa, kuten Suomesakin, opettajaa arvostettiin aiemmin enemmän kuin nykyisin. Yleisesti ottaen opettajaa arvostetaan monessa maassa enemmän kuin Suomessa: esimerkiksi arabiaksi opettaja tarkoittaa profeettaa. Arvostuksesta kertoo myös se, että joidenkin opiskelijoiden on vaikea kutsua opettajaa nimellä. Venäjän kielessä teittely on hyvin yleistä, opettajaa teititellään aina. Yleisesti ottaen opettaja nähdään useimmiten vahvana auktoriteettina, joten opiskelijat kiinnittävät helposti huomiota opettajan pukeutumiseen. Paljastava pukeutuminen voi laskea opettajan arvostusta. Myös miespuolisen opettajan korvarengas ja pitkät hiukset voivat hämmentää. Joillekin miehille nainen opettajana voi olla uusi asia. Opettajan auktoriteetti kuitenkin useimmiten ylittää sukupuoleen liittyvät ennakkokäsitykset.

Voiko opiskelijaa koskettaa?

Opiskelijaa voi koskettaa, esimerkiksi olkapää tai käsivarsi ovat hyviä kohtia koskettamiseen. Opiskelijalta on myös hyvä kysyä lupa koskettamiseen. Samoin on hyvä tietää, että joissakin kulttuureissa tai uskonnoissa kosketukselle on rajoituksia. Esimerkiksi joidenkin muslimien täytyy uskontonsa perusteella mennä rukoilemaan uudelleen, jos nainen on koskettanut heitä rukoilun jälkeen.

Miksi opiskelija ei katso opettajaa silmiin?

Joissakin kulttuureissa silmistä pois päin katsominen on merkki kunnioituksesta. Joissakin kulttuureissa ei ole toivotta-

vaa, että nainen ja mies katsovat toisiaan silmiin. Monen opiskelijan mielestä on röhkeää katsoa opettajaa koko ajan silmiin, erityisesti jos opettaja moittii häntä jostakin. Varsinkin vanhemmalle ihmiselle osoitetaan usein kunnioitusta sillä, että häntä ei katsota silmiin.

Kättely?

Eri kulttuureissa on erilaisia tervehtimistapoja. Joissakin kulttuureissa miehet ja naiset eivät kätele tai tervehdi muulla tavoin koskettamalla toisiaan. Koska kättely on Suomessa yleinen tapa tervehtiä, ovat kauemmin Suomessa asuneet opiskelijat useimmiten tottuneet kätelemään myös vastakkaista sukupuolta olevaa opettajaa.

Miksi opiskelija puhuu hiljaa tai kovaa?

Jotkut opiskelijat ovat tottuneet puhumaan kovaa omaa äidinkieltään. He tulevat usein suurista perheistä, joissa ääni on saatava kuuluville. Suomalaiset ovat tottuneet puhumaan hiljempaa, joten heistä kovaääninen puhe voi kuulostaa pelottavalta tai vihaiselta. Hiljaa puhuminen liittyy joissakin kulttuureissa arvostukseen, kunnioitukseen ja jopa nöyryyteen. Äänenkäyttö voi siis liittyä lähtömaan tai perheen kulttuuriin. Joskus opiskelija saattaa hiljaisella äänellään myös peitellä mahdollisia kieli- virheitään.

Miksi opiskelija istuu kädet ”puuskassa” (ristissä rinnan päällä)?

Joissakin kulttuureissa kädet puuskassa istuminen on tapa osoittaa kunnioitusta, ei merkki vihaisuudesta tai ylimielisyydestä.

4 Suomalainen opiskelukulttuuri ja sen noudattaminen

Voiko tyttö istua pojan vieressä? Tuuleeko opiskelijalla olla oikeus vaikuttaa istumajärjestykseen kulttuurisiin yihin vedoten?

Suomessa poika ja tyttö voivat istua vieressä ja Suomessa ollessamme noudattamme suomalaisen opiskelun tapoja ja sääntöjä. Opettajan ei tarvitse huomioida opiskelijoiden istumapaikkatoiveita. Jos istumajärjestys kuitenkin aiheuttaa ryhmässä kohtuuttomia ongelmia, lienee helppoa joustaa asiassa ja vaihtaa opiskelijoiden paikkaa. Opiskelijoiden kanssa on myös hyvä keskustella, että toiseen ei saa koskea ilman lupaa.

Miksi opiskelija saattaa kieltäytyä tekemästä ryhmätöitä toisen sukupuolen edustajan kanssa?

Ryhmätöistä kieltäytyminen voi johtua monesta eri syystä, joista yksi voi olla uskonto tai kulttuuri. Joissakin kulttuureissa keskenään tuntemattomien miesten ja naisten ei ole soveliaista olla samassa tilassa lähellä toisiaan. Työelämä vaatii kuitenkin yhä parempia ryhmä- ja vuorovaikutustaitoja, mistä johtuen suomalaisissa oppilaitoksissa tytöt ja pojat tekevät paljon pari- ja ryhmätöitä sekaryhmissä. Tyttöjen on hyvä oppia tuomaan ajatuksiaan ja mielipiteitään julki, ja asian merkityksellisyydestä on hyvä käydä keskustelua luokassa. Koulu ei voi hyväksyä sukupuolirajoituksia, sen sijaan ryhmänjäsenten vaihdolla se voi vaikuttaa opiskelijoiden henkilökohtaisiin väleihin.

Miten suhtaudun, jos opiskelija haluaa rukoilla kesken tunnin?

Rukoilussa, kuten muussakin, tulee noudattaa oppilaitoksen yleisiä sääntöjä. Mi-

käli opiskelijalla on tunnilla läsnäolovelvollisuus, ei opiskelija luonnollisesti saa läsnäolomerkintää ajasta, jonka hän on poissa tunnilta. Kussakin oppilaitoksessa on omat käytäntönsä opiskelijoiden poissaoloihin. Jos opiskelija haluaa rukoilla tunnin aikana luokkatilassa, voi opettaja oman harkintansa mukaan arvioida häiritseekö se opetusta. Säännöiksi voi myös sopia käytännön, että opiskelija rukoilee rukousajan jälkeisellä tauolla. Yhtenäisistä säännöistä on hyvä sopia oppilaitoksen sisällä yhdessä keskustellen. Oppilaitoksella on hyvä olla yhteinen linja myös muslimien eid-juhlien viettoon.

Mitä teen, jos samassa luokassa oleva veli vahtii siskoaan?

Joissakin kulttuureissa veljen tehtävä on valvoa siskonsa kunniallisuutta. Jos sisarukset tulevat samaan kouluun, olisi sisarukset hyvä sijoittaa eri ryhmiin. Näin poika vapautuisi tehtävästään ja tyttö vahtijastaan, ja kumpikin pystyisi keskittymään opiskeluun. On hyvä keskustella kaikkien opiskelijoiden kanssa siitä, mikä koulussa on sallittua ja mikä ei. On hyvä muistuttaa, että koulussa vastuu opiskelijoiden käyttäytymisestä on opettajalla.

Mitä teen, jos aviomies haluaa tulla vaimon mukana kouluun?

Asiasta on hyvä keskustella yhdessä miehen ja vaimon kanssa. Jos mies perustelee läsnäolonsa sillä, että hän haluaa tarkistaa vaimonsa opiskeluympäristön, voi opettaja harkintansa mukaan päästää miehen esimerkiksi yhdelle oppitunnille. Tällöin mies näkee, ettei opetusryhmässä ja tilanteessa ole mitään uhkia. Jos opettaja ei halua päästää miestä luokkaan, hän voi perustella asiaa sillä, että hän opetta-

jana kantaa vastuun kaikkien opiskelijoitten käyttäytymisestä.

Miksi osa maahanmuuttajista luntaa?

Luntaamiseen löytyy varmasti yhtä monta syytä kuin on luntaajaakin. Useimmiten on kuitenkin kysymys siitä, että opiskelijalla on liian kovat menestymispaineet uudessa kotimaassa. Toisaalta opiskelijan kulttuurissa luntaamista ei välttämättä koeta yhtä tuomittavana kuin Suomessa. Esimerkiksi Venäjällä luntaaminen voi olla joissakin kouluissa epävirallisesti täysin hyväksyttyä. Asiaan kannattaa puuttua välittömästi ja tehdä myös luntaamisen seuraukset selväksi.

Miten voin puuttua opiskelijan myöhästelyyn?

Moneen muuhun kulttuuriin verrattuna suomalainen täsmällisyyden vaatimus on poikkeuksellisen tiukka. Myöhästelyyn ja muihinkin rikkeisiin tulee kuitenkin puuttua aivan samalla tavalla kuin kenen tahansa opiskelijan myöhästelyyn, sillä myös täsmällisyyden vaatimus on osa suomalaisen kulttuurin opiskelua. On hyvä muistaa olla tasapuolinen: samat säännöt ja rangaistukset koskevat jokaista opiskelijaa.

Miten perhe suhtautuu opiskeluun?

Kuten suomalaisissakin kodeissa, suhtautumistapoja lienee monia. Usein kuitenkin maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden perheet suhtautuvat opiskeluun erittäin myönteisesti ja haluavat lastensa menestyvän uudessa kotimaassa. Ongelmia saattaa tulla eteen tilanteissa, joissa esimerkiksi vanhemmat ovat liian kunnianhimoisia lapsensa uran suhteen. Myös se, että suomalaista koulutusjärjestelmää

ja sen monenlaisia mahdollisuuksia ei tunneta, voi aiheuttaa kodin ja koulun välille ongelmia jatko-opintoja suunniteltaessa. Jotta ristiriitoja ei syntyisi, olisi hyvä järjestää maahanmuuttajavanhemmille tilaisuuksia, kuten omankielisiä vanhempainiltoja, joissa heillä on mahdollisuus omalla kielellään saada tietoa koulutukseen liittyvistä asioista.

Miten voin olla yhteydessä vanhempiin?

Aivan samoin kuin muidenkin alaikäisten opiskelijoiden vanhempiin eli soittamalla tai lähettämällä postia, kun opiskelija on alaikäinen. Ennen soittoa on kuitenkin hyvä kysyä opiskelijalta miten hyvin hänen vanhempansa osaavat suomea. Jos heidän suomen kielen taitonsa on heikko, voi vanhemmat kutsua juttelemaan yhdessä tulkin kanssa. Myös täysi-ikäisen opiskelijan vanhempiin voi olla yhteydessä, kunhan ensin on pyytänyt kirjallisen luvan opiskelijalta. Maahanmuuttajataustaiselta luvan saakin usein helpommalla kuin suomalaiselta, koska useissa kulttuureissa perheen merkitys on huomattavasti suurempi kuin Suomessa. Muutenkin perhe kannattaa ottaa heti alusta asti mukaan yhteistyöhön, sillä perheen merkitys opiskelijan koulunkäynnille on usein suuri.

"Mun pomo on kiltti. Hän huolehtii työntekijästä fyysisesti ja henkisesti. Kerran unohdin ilmoittaa, että olen sairastunut. Pomo soitti mulle, hän oli huolissaan. Hän kysyi, tarvitsenko apua ja millä tavalla olen sairas. Afganistanissa pomo vain huutaisi, miksi et ole töissä." (Nainen 24 v Afganistanista)

5 Käytännön asiat

Tulkkkaus

Mistä ja milloin tilaan tulkin?

Turussa tulkkkaus- ja käännöspalveluja tarjoaa Turun seudun tulkkikeskus. Palvelu on ensisijaisesti tarkoitettu pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden kanssa työskenteleville sosiaali-, terveys- ja kotouttamisviranomaisille. Palveluja pyritään järjestämään kaikille maahanmuuttajien kanssa toimiville viranomaisille. Tilaaja on aina viranomainen, ei maahanmuuttaja-asiakas.

Näin tilaat tulkin:

- tilaa tulkkkaus hyvissä ajoin Turun seudun tulkkikeskuksen tulkkivälityksestä, puh. (02) 262 6321 tai tulkkaukset.tulkkikeskus@turku.fi
- virka-ajan ulkopuolella toimii päivystysnumero hätätapauksille, puh. 0500 788 703
- varaa riittävän pitkä tulkkausaika, koska tulkit joutuvat lähtemään ajoissa seuraavaan tulkkaukseen
- ilmoita muutoksista ja peruutuksista

Kerro tilausta tehdessäsi

- kieli
- tulkkauspäivämäärä
- kellonaika + tulkkauksen kesto (varaa noin kaksinkertainen aika yksikieliseen keskusteluun verrattuna)
- tulkattavan nimi
- tilaaja ja tulkkauspaikka
- asiakkaan status/kansalaisuus/inkeriläisten paluumuuttajien kohdalla korvausaika

Mikäli maahanmuuttaja on pakolainen eikä vielä Suomen kansalainen ja asiointi tapahtuu sosiaali- ja terveystoimessa tai liittyy kotouttamiseen, on tulkkkaus ja käännös Turun kaupungin viranomaisille maksuton. Esimerkiksi koulutoimessa kodin ja koulun väliseen yhteistyöhön ja yhteydenpitoon liittyvät asiat ovat osa kotouttamista ja siksi viranomaisille maksuttomia, mikäli asiakas on pakolainen.

Muille kuin pakolaisille annetuista tulkkkaus- ja käännöspalveluista laskutetaan tilaajana ollutta viranomaista. Muille kunnille ja muille viranomaisille, kuten esimerkiksi vastaanottokeskuksille, poliisille ja tuomioistuimille tarjottavat palvelut ovat aina maksullisia.

Tulkkauksen tuntihinta vuonna 2013 on 65 euroa + alv. Huomioi, että tulkkauksen laskutus alkaa yleensä aina kokonaisesta tunnista. Hinta voi siis olla sama sekä viidetoista minuutin että tunnin tulkkauksesta.

Mitä huomioin tulkkauksilanteessa?

Anna tulkkaukselle aikaa. Tauota puheesi niin, että tulkki saa mahdollisuuden kääntää puheesi sopivin väliajoin (esimerkiksi parin virkkeen välein) ja niin, ettei tulkattava asia veny liian laajaksi.

Milloin tulkin käyttö on suositeltavaa?

Tulkkia on hyvä käyttää esimerkiksi vanhempainilloissa, joissa kuulijoina on suomen kieltä taitamattomia vanhempia, opiskelijoiden puhutteluissa tai muissa sellaisissa tilanteissa, joissa on erityisen tärkeää, ettei väärinymmärryksiä tule. Lisäksi tulkin käyttö on suositeltavaa henkilökohtaisissa, luottamuksellisissa keskusteluissa, jos opiskelijan kielitaito on heikko.

Voinko käyttää toista opiskelijaa tulkkina?

Pääsääntöisesti toista opiskelijaa ei tulisi koskaan käyttää tulkkina. Toisen opiskelijan voi kuitenkin ottaa oman harkinnan mukaan sellaiseen keskusteluun, jossa

käsitellään yleisiä, ei salassa pidettäviä asioita ja mikäli tulkkausapua tarvitseva opiskelija itse haluaa ottaa suomea paremmin taitavan ystävänsä mukaan.

Milloin on velvollisuus tilata virallinen tulkki?

Hallintolaisissa sanotaan, että viranomaisen on järjestettävä tulkki asiassa, joka tulee vireille viranomaisen aloitteesta muun muassa jos asianomainen on romanin- tai viittomakielinen tai muuta kieltä käyttävä ja ei osaa suomea tai ruotsia.

Käytännön opiskelussa tulkki kuuluu tilata kaikissa sellaisissa tilanteissa, joissa opiskelija ei ymmärrä tai tule ymmärretyksi häntä koskevissa virallisissa asioissa. Tällaisia ovat esimerkiksi opiskelijan oikeuksiin tai kurinpitoon liittyvät asiat, kuten koulusta erottaminen tai opiskelijan puhuttelu.

Miten maahanmuuttajien opintotukihakemus poikkeaa suomalaisten hakemuksesta?

Opiskelija saa ensimmäisen kolmen vuoden ajan ns. kotouttamistukea, jonka saamiseksi opiskelija tarvitsee vain todistuksen oppilaitokselta työvoimatoimistoon. Tämän jälkeen opiskelija voi hakea opintotukea. Hakemus on täysin sama kuin suomalaisilla, ainoana erona on erillinen liite ulkomaalaisen opintotukihakemukseen (löytyy mm. Kelan sivuilta), joka lisätään mukaan.

Ketkä ovat yksin Suomeen tulleen opiskelijan huoltajat ja tukihenkilöt?

Niin kauan kuin nuori on alaikäinen turvapaikanhakija, hän asuu vastaanottokeskuksen ryhmäkodissa tai tukiasunnois-

sa. Siellä hänellä on nimetty omaohjaaja. Lisäksi käräjäoikeus vahvistaa edustajan jokaiselle ilman huoltajaa Suomeen tulleelle alaikäiselle turvapaikanhakijalle. Edustajuus lakkaa, kun nuori täyttää 18 tai jos nuoren oma huoltaja tulee Suomeen. Kun nuori saa oleskeluluvan ja kuntapaikan, hän siirtyy vastaanottokeskuksesta perheryhmäkotiin tai tuetun asumisen piiriin. Varsinais-Suomessa tuettua asumista järjestää EIJÄ ry.

*”Miksi suomalaiset ovat niin hiljaisia? Minua nolottaa, jos ihminen ei vastaa mitään tai vastaa vain vähän. Somaliassa ihmiset puhuvat paljon toisilleen.”
(Nainen 20 v Somaliasta)*

Voiko yksin maahan tullut täysi-ikäinen nuori opiskelija olla ilman tukihenkilöä?

Täytettyään 18 nuori muuttaa vastaanottokeskuksen ryhmäkodista tai kunnan perheryhmäkodista omaan asuntoon. Kotoutumisaikana nuori saa tukea kunnan sosiaalitoimistosta. Sen sijaan täysi-ikäisenä maahan tullut nuori turvapaikanhakija saa tukea vastaanottokeskuksen henkilökunnalta, kuten ohjaajilta ja sosiaalityöntekijöiltä. On kuitenkin mahdollista, että täysi-ikäisellä nuorella ei ole ketään virallista tukihenkilöä kotoutumisajan päätyttyä ja nuoren täytettyä 18.

Kuinka kauan opiskelija on ulkomaalaistoimiston asiakas?

Kun nuori saa kuntapaikan Turusta, hän saa tukea kahden tai kolmen ensimmäisen vuoden aikana ulkomaalaistoimiston sosiaalityöntekijältä, terveydenhoitajalta ja kodinhoitajalta. Sen jälkeen hän siirtyy oman asuinalueensa sosiaalitoimiston asiakkaaksi. Jotkut Raisiossa asuvat nuoret aikuiset voivat olla EIJÄ ry:n tuetun asumisen piirissä. He saavat tukea myös sosiaalitoimiston sosiaalityöntekijältä. Tukimuodot vaihtelevat kunnittain.

Mitä opettajan kuuluu tietää opiskelijan maahanmuuttotaustasta?

Opettaja ei ole opiskelijan oleskeluluvasta päättävä viranomaisena. Opettajan ei siten tarvitse tietää opiskelijan maahanmuuttotaustasta, jollei opiskelija itse halua kertoa taustastaan opettajalle. Taustatiedot, kuten kaikki tiedot, ovat luottamuksellisia, ja opettajalla on vaitiolovelvollisuus. Jos opiskelijalla on maahanmuuttoon liittyen traumaattisia kokemuksia, opiskelija on syytä ohjata ammattiavun piiriin.

"Suomessa on helppo mennä uuteen työpaikkaan, sinne uskaltaa mennä hyvin. Ihmiset eivät jätä yksin ja he neuvovat sinua. - Miksi istut yksin, tuu meidän kans kahville, he sanovat. Muuten en olisi uskaltanut mennä."
(Nainen 20 v Somaliasta)

Kysymyksiä pohdittavaksi

Tässä julkaisussa on pyritty vastaamaan opettajien arjessa kohtaamiin kysymyksiin. Vieraaseen kulttuurin muuttaminen herättää opiskelijoissa myös muunlaisia ihmetyksen aiheita, joista on koottu tähän muutamia esimerkkejä. Miten sinä vastaisit seuraaviin kysymyksiin?

"Minulla on nyt Suomen kansalaisuus ja kohta minun pitäisi mennä armeijaan ja olen hyväksynyt kaikki lait ja säännöt. Haluaisin tietää, mitä suomalaiset ajattelevat minusta, jos olisin armeijassa ja puolustaisin Suomea?" (Mies, 23 v, Afganistanista)

"Onko se sinusta ärsyttävää, että ihmiset menevät kouluun vain siksi, että saavat enemmän rahaa Kelasta?" (Nainen, 19 v, Skotlannista)

"Miksi Suomessa on joka puolella enemmän naisia kuin miehiä?" (Nainen, 20 v, Somaliasta)

"Miksi suomalaiset puhuvat aina huonoja asioita? Suomessa on moni asia hyvin, mutta kun he puhuvat minun kanssa, he aina sanovat, miksi tulit tänne huonoon säähän?" (Mies, 19 v, Brasiliasta)

"Miksi ihmiset ketkä tekee töitä niin menee paljon palkasta veroa? Ja miten Kela pystyy maksamaan ne ketkä on työttömänä?" (Nainen, 18 v, Kiinasta)

"Miksi suomalaiset ovat täsmällisiä eivätkä tykkää olla myöhässä?" (Mies, 19 v, Ghanasta)

"Onko ulkomaalaisten vaikeampi päästä töihin kuin teidän suomalaisten?" (Nainen, 22 v, Bosniasta)

"Voinko ystäväystyä työkaverin kanssa?" (Nainen, 21 v, Afganistanista)

"Suomessa on tasa-arvo, mutta miksi naiset saavat vähemmän palkkaa kuin miehet?" (Nainen, 23 v, Afganistanista)

6 Matkan varrella opittua ja kuultua – maahanmuuttajaopiskelijat työssäoppimassa

Työpaikkaohjaajat, joista useat suhtautuvat intohimoisesti nuorten ohjaamiseen ja oman ammattitaitonsa jakamiseen, eivät pääsääntöisesti tee eroa sen suhteen, onko työssäoppija maahanmuuttaja vai ei. Ratkaisevaa on pikemminkin se, onko opiskelija motivoitunut ja innokas oppimaan vai työssäoppimisjakson ajan perässä vedettävä riippakivi. Tämän ymmärtää, kun ajattelee ohjaajien arkea työpaikoilla, jonne lähetetään niin nuoria kuin aikuisiakin työssäoppijoita, työharjoittelijoita ja -kokeilijoita ja työhön tutustujia eri oppilaitoksista.

Mitä kiireisempää työpaikalla on, sitä enemmän epäilyjä erityisesti maahanmuuttajataustaisen opiskelijan osaamiseen kuitenkin kohdistuu. Osaavatko ja ymmärtävätkö he riittävästi suomea, tuntevatko työelämän pelisääntöjä ja suomalaista työkulttuuria, että ovatko he oma-toimisia, ovat esimerkkejä kysymyksistä, joita ohjaajat esittävät. Vaikka opiskelijan toivotaan olevan osaamiseltaan ja asenteeltaan valmis ”sorvin ääreen”, tietävät kokeneet opiskelijoita ohjaavat alansa ammattilaiset toki oppimisen ottavan aikansa. Ja mitä tulee työelämän pelisääntöjen tuntemiseen, on sanomattakin selvää, että työssäoppijat tulevat työpaikalle nimenomaan oppimaan työelämän pelisääntöjä ja kyseisen työpaikan toimintatapoja.

Työpaikkaohjaajia askarruttaa erityisesti maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden suomen kielen suullinen ja kirjallinen taito. Usein kuulee tilanteista, joissa vieraskielinen opiskelija, joka pärjää hyvin arkisessa jutustelussa ja asiakaspalvelutilanteissa, kohtaa isoja ongelmia kirjallista viestintää vaativissa tehtävissä, kuten sosiaali- ja terveysalalla entisestään lisääntyneissä raportointitehtävissä. Kielelliset

haasteet lisäävät väärinymmärryksiä, joiden selvittäminen vie aikaa – aikaa, jota ohjaajat kokevat muutenkin olevan liian vähän työssäoppijoiden perehdyttämiseen ja ohjaamiseen.

Sitä, miten opiskelijan kulttuuritausta tai uskonnollinen vakaumus ilmenevät työpaikalla, pohtivat erityisesti ne ohjaajat, joilla on vähän käytännön kokemusta maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden tai työkavereiden kohtaamisesta. Erityisesti tämä koskee muslimitaustaisia opiskelijoita. Tuleeko opiskelijalle järjestää työpäivän aikana mahdollisuus rukoilla? Voiko opiskelija valmistaa sianlihasta ruokaa asiakkaille tai syöttää sianlihasta tehtyä ruokaa potilaille? Entäpä, käyttääkö opiskelija huivia? Näitä kysymyksiä pohditaan usein suhteessa siihen, miten ne näkyvät ja millainen vaikutus niillä on työyhteisöön ja asiakaspalvelutilanteisiin. Parhaimmillaan työyhteisöön syntyy pohdinnan tuloksena yhteinen näkemys toimintamallista ja pelisäännöistä, johon työssäoppijat kulttuuritaustastaan riippumatta perehdytetään.

”Tykkään, kun Suomessa on niin tärkeää, että osaa kirjoittaa hyvin ja että oppii asiat hyvin. Kun koulussa on opittu asioita, ei tarvitse mennä töihin oppimaan kaikkea. Suomessa katsotaan paperit, että olet ammattilainen ja osaat. Afrikassa on paljon vääriä todistuksia. Suomessa asiakas tietää, että ammattilainen hoitaa asioita.”
(Nainen 24 v Afrikasta)

Vaikka opiskelijalla olisi hyvät työpaikalla käytettävän kielen valmiudet, saattaa matkan varrella syntyä erilaisesta arvo- maailmasta ja kulttuuritaustasta johtuvia väärinkäsityksiä ja ristiriitatilanteita. Esi- merkinä tästä on suomalaisen sosiaali- ja terveydenhoitoalan peruseriaate, jossa eri-ikäisten asiakkaiden ja potilaiden toimintakykyä ja omatoimisuutta tuetaan välttämällä tekemästä askareita heidän puolestaan. Valtaosassa maailman kulttuureja käsitys hyvästä hoidosta on lähes päinvastainen hoitajan tehdessä lähes kaikkensa asiakkaan puolesta. Hyvä kielitaito takaa luonnollisesti paremmat lähtökohdat näiden tilanteiden selvittämiseen yhdessä. Arvomaailmaltaan erilaisten ihmisten kohtaaminen yhteisen työn äärellä tarjoaa näin myös luontevan mahdollisuuden oppimiseen sekä omien arvojen ja toimintatapojen tuulettamiseen.

Opiskelijat haluavat tulla kohdatuksi työpaikalla omana itsenään, ei ensisijaisesti maahanmuuttajina tai tietyn kulttuurin, maan tai kansan edustajina. Halutessaan he voivat kuitenkin avata koko työyhteisölle ikkunan vieraaseen kulttuuriin. Koke- neilla työpaikkaohjaajilla on paljon hyviä esimerkkejä tilanteista, joissa he ovatkin olleet saamapuolella ja oppineet näiltä opiskelijoilta. Vuosien takaa tulee mieleeni eräskin afgaanitaustainen lähihoitajaksi opiskeleva nuorimies, jonka ohjaaja oli yövuoron hiljaisina tunteina jututtanut häntä afgaanikulttuurin tavoista kuolemaan liittyen. Tiedosta olikin yllättävän pian osastolla hyötyä, kun osastolla ollut afgaanitaustainen vanhus viikon kuluttua menehtyi. Kokemus lisäsi opiskelijan itsetuntoa ja uskoa siihen, että oman kulttuurin tuntemuksella on käyttöä uudessa ympäristössä ja työelämässä.

Jaana Kilpinen

Kirjoittaja on toiminut työpaikkaohjaajien kouluttajana Turun ammatti-instituutin aikuiskoulutuksessa vuosina 2004–2011. Tällä hetkellä hän toimii projektikoordinaattorina ammatillisen koulutuksen kehittämishankkeissa Turun kaupungin sivistystoimialalla.

Vinkki!

- Varaa vieraskielisten opiskelijoiden perehdyttämiseen reilusti aikaa.
- Varmista, että opiskelija on ymmärtänyt antamasi ohjeet, pyytämällä opiskelijaa kertomaan omin sanoin, mitä ja miten työtehtävissä tulee toimia.

7 Yhteystietoja ja hyödyllisiä linkkejä

Turun seudun tulkkikeskus

Rauhankatu 14 b C
20100 Turku
puh. 02 2626 321
fax. 02 2626 577
email: tulkkaukset.tulkkikeskus@turku.fi
www.turku.fi/tulkkikeskus

Turun ensi- ja turvakoti

Luolavuorentie 7
20810 Turku
puh. 02 513 4100
fax. 02 513 4150
email: palaute@turunensi-jaturvakotiry.fi
www.turunensi-jaturvakotiry.fi

Perheryhmäkoti

Luolavuorentie 7
20810 Turku
puh. 02 513 4121
email:
perheryhmakoti@turunensi-jaturvakotiry.fi

SPR Turun vastaanottokeskus

Metallikatu 6
20240 Turku
puh. 02 276 4111 / 040 828 4992
fax. 02 276 4100
email: vok.turku@redcross.fi
www.punainenristi.fi

SPR Turun vastaanottokeskus Pansion ryhmäkoti

Valmetinkatu 10
20240 Turku
puh. 02 276 4131
fax. 02 276 4130
www.punainenristi.fi

SPR Turun vastaanottokeskus Tukiasunnot

Metallikatu 10
20240 Turku
puh. 0400 919 512
fax. 02 276 4100
www.punainenristi.fi

SPR Turun vastaanottokeskus Punkalaitumen toimipiste

Kostilantie 301
31900 Punkalaidun
Alaikäisyksikkö: puh. 0400 986 390
Vastaanottokeskus: puh. 0400 582 983
www.punainenristi.fi

SONDIP - Varsinais-Suomen monikulttuuristen yhdistysten liitto ry

Hämeenkatu 15
20500 Turku
puh. 02 230 2303 / 040 1525 111
email: info@sondip.com
www.sondip.com

Turun Islamilainen Yhdyskunta

Yliopistonkatu 7
20100 Turku
puh. 02 233 2822 / 041 725 9927
fax 02 233 6795
email: tisy.fi@gmail.com
www.tisy.fi

Infotori - Matalan kynnyksen neuvontapiste

Linnankatu 55 K (1. krs)
20100 Turku
puh. 040 175 9582 / 040 175 9584
www.turku.fi > Turku.info > Maahanmuuttajat > Infotori

Ulkomaalaistoimisto

Rauhankatu 14 b C
20100 Turku
puh. 02 262 6111
www.turku.fi > Turku.info > Maahanmuuttajat > Ulkomaalaistoimisto

Luuppi - Monikulttuurinen osasto

Turun suomenkielinen työväenopisto ja
Åbo svenska arbetarinstitut - "Arbis"
Kaskenkatu 5
20700 Turku
puh. 02 262 9811/ 040 583 4407
www.luuppi.eu

Hyödyllisiä linkkejä

Yleistä tietoa maahanmuutosta

www.infopankki.fi

- sivuilla on tärkeää perustietoa maahanmuuttajille yhteiskunnan toiminnasta ja mahdollisuuksista Suomessa

www.intermin.fi

- tietoa maahanmuuttoon liittyvistä asioista Suomessa
- tilastotietoa maahanmuutosta

Alueellista tietoa maahanmuuttajille

www.turku.fi > [Turku.fi](http://www.turku.fi) > Maahanmuuttajat

- tietoa maahanmuuttajille suunnatuista palveluista, koulutuksista ja tapahtumista Turussa

www.salo.fi > Salo palvelee kun olet maahanmuuttaja

- tietoa maahanmuuttajille suunnatuista palveluista, koulutuksista ja tapahtumista Salon alueella

Työyhteisön monikulttuurisuus

www.kiekuma.fi > Kymppi-hankkeessa tuotetut materiaalit > Monikulttuurinen työyhteisö - pieni perehdyttämisopas

- opas perehdyttämiseen työyhteisössä

www.salpaus.fi > Esittely > Projektit > Päättäneet projektit > Osuma - oppisopimuksella uusia mahdollisuuksia maahanmuuttajille

- opas monikulttuuriin kohtaamisiin työpaikalla

www.winnova.fi > Satakunnan oppisopimuskeskus > Lomakkeet ja oppaat > Opas maahanmuuttajan työpaikkakouluttajalle AIMO

- työpaikkaohjaajien monikulttuurisuusopas ppt-esityksenä

www.tsl.fi > Julkaisut > Työelämä > Ymmärräks sää? - Työyhteisöjen monikulttuurisuuskoulutus

- monikulttuurisuuskoulutuksen ohjeita työyhteisöön

www.winnova.fi > Satakunnan oppisopimuskeskus > Lomakkeet ja oppaat > Opas maahanmuuttajan työpaikkakouluttajalle

- opas työpaikkaohjaajille

www.yhdenvertaisuus.fi > Hyvät käytännöt > Työyhteisön kehittäminen > Monikulttuurisuus työyhteisössä

- MoniQ-projektissa tuotettu Monikulttuurisuus työyhteisössä – Julkaisu työnantajille.

*"Kahvipaketin ostaminen työpaikan kahvihuoneeseen on kiva tapa. Ei tarvitse aina olla rahaa kahviin mukana."
(Nainen 20 v Somaliasta)*

8 Sanastoa

Maahanmuuttaja

Ihminen, joka on siirtynyt oleskelemaan toiseen kansallisvaltioon. Maahanmuuton syytä on useita, esimerkiksi työ, opiskelu tai pakolaisuus.

Oleskelulupa

Ulkomaalainen tarvitsee oleskeluluvan voidakseen oleskella pidemmän aikaa Suomessa. Poikkeuksena ovat muiden Pohjoismaiden kansalaiset sekä EU ja ETA-jäsenvaltioiden kansalaiset. Oleskelulupia on erilaisia:

B-lupa, tilapäinen oleskelulupa (Suomessa)

Tilapäinen lupa myönnetään ulkomaalaiselle, jonka tarkoituksena ei ole jäädä Suomeen pysyvästi. Lupa on uusittava määräajan päätyttyä. Tilapäinen oleskelulupa myönnetään esimerkiksi turvapaikanhakijalle maasta poistamisen estymisen vuoksi, jos hakijaa tilapäisestä terveydellisestä syystä ei voida palauttaa kotimaahansa tai pysyvään asuinmaahansa tai jos hänen maasta poistamisensa ei ole käytännössä mahdollista. B-lupa ei takaa perusoikeuksia kuten terveydenhuoltoa ja koulutusta. Tilapäinen oleskelulupa myönnetään myös esimerkiksi kolmansista maista tuleville opiskelijoille ja niille työntekijöille, joiden työskentely Suomessa on tilapäistä.

A-lupa, jatkuva oleskelulupa (Suomessa)

Jatkuva oleskelulupa myönnetään ulkomaalaiselle, joka on tullut Suomeen pysyvässä maahanmuuttotarkoituksessa. Lupa on uusittava määräajan päätyttyä. Jatkuva oleskelulupaa voi hakea, jos tilapäinen oleskelun syy muuttuu jatkuvaksi. Esimerkiksi, jos hakijalla on tilapäinen oleskelu-

lupa opiskelun perusteella, hän voi saada jatkuvan luvan vain siinä tapauksessa, että hänen Suomessa oleskelunsa peruste muuttuu. Opiskelun perusteella ei ole kuitenkaan mahdollista saada jatkuvaa lupaa.

P-lupa, pysyvä oleskelulupa (Suomessa)

Pysyvän oleskeluluvan voi saada, jos on asunut Suomessa vähintään neljä vuotta A-luvalla, ei ole asunut välillä ulkomailla yli kahta vuotta sekä syyt, joiden perusteella sai aikaisemmat luvat, ovat edelleen olemassa. Lupa on voimassa toistaiseksi. Pysyvä oleskelulupa voidaan jättää myöntämättä, jos hakija on tehnyt rikoksen tai häntä epäillään rikoksesta, josta voi saada vankeusrangaistuksen tai hakija on tehnyt tai häntä epäillään kahdesta tai useammasta rikoksesta.

Kiintiöpakolainen

Kiintiöpakolainen on henkilö, jonka pakolaisaseman YK:n pakolaisjärjestö UNHCR on vahvistanut ja joka uudelleensijoitetaan Suomeen. Eduskunta päättää vuosittain pakolaiskiintiön suuruuden ja valtioneuvosto päättää kiintiön kohdentamisesta. Suomen kiintiö on vuodesta 2001 lähtien ollut 750 henkeä vuodessa.

Pakolainen

Pakolainen on henkilö, joka nauttii kansainvälistä suojelua kotimaansa ulkopuolella. Pakolainen oleskelee kotimaansa tai pysyvän asuinmaansa ulkopuolella siitä syystä, että hänellä on perustellusti aihetta pelätä joutuvansa siellä vainotuksi alkuperän, uskonnon, kansallisuuden, tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään kuulumisen tai poliittisen mielipiteen johdosta.

Turvapaikanhakija

Turvapaikanhakija on henkilö, joka hakee suojelua ja oleskeluoikeutta vieraasta valtiosta. Turvapaikanhakija ei siis vielä ole pakolainen. Hakijalle myönnetään pakolaisasema, jos edellä mainittu pakolaisuuskriteeri täyttyy.

Dublin-asetus

Vastuunmäärittämisasetus. Se EU:n jäsenvaltio (myös Norja, Islanti, Sveitsi ja Liechtenstein), jonka kautta turvapaikanhakija on EU-alueelle aluksi tullut, on velvollinen käsittelemään turvapaikkahakemuksen.

Toissijainen suojelu

Oleskeluluvan peruste. Myönnetään, kun turvapaikan saamisen edellytykset eivät täyty, mutta hakijaa uhkaa kotimaassaan tai pysyvässä asuinmaassaan kuolemanrangaistus, teloitus, kidutus tai muu epäinhimillinen tai ihmisarvoa loukkaava kohdeltu tai rangaistus. Lupa voidaan myöntää myös, jos on ilmeistä, että hakija ei voi palata kotimaahansa tai pysyvään asuinmaahansa joutumatta vakavaan henkilökohtaiseen vaaraan siellä vallitsevan aseellisen selkkauksen vuoksi.

Kotouttaminen

Kotouttamisella tarkoitetaan viranomais-ten järjestämiä kotoutumista edistäviä toimia. Kotouttamisen tavoitteena on, että

maahanmuuttajat voivat osallistua suomalaisen yhteiskunnan toimintaan kuten muutkin maassa asuvat. Suomen tai ruotsin kielen oppiminen on yksi kotoutumisen keskeinen tekijä.

Kotoutuminen

Kotoutumisella tarkoitetaan maahanmuuttajan yksilöllistä kehitystä, jonka tavoitteena on hänen osallistumisensa työelämään ja suomalaisen yhteiskunnan toimintaan oman kielensä ja kulttuurinsa säilyttäen. Merkittäviä kotoutumisen valmiuksiin vaikuttavia tekijöitä ovat esimerkiksi koulutustaso, kielitaito, maahanmuuttoikä, terveys ja aikaisempi kokemus muista kulttuureista. Keskeisessä roolissa on henkilön oma motivaatio ja aktiivisuus, mutta maahanmuuttajan kotoutumiseen vaikuttavat myös ympäröivä yhteiskunta ja valtaväestön asenteet.

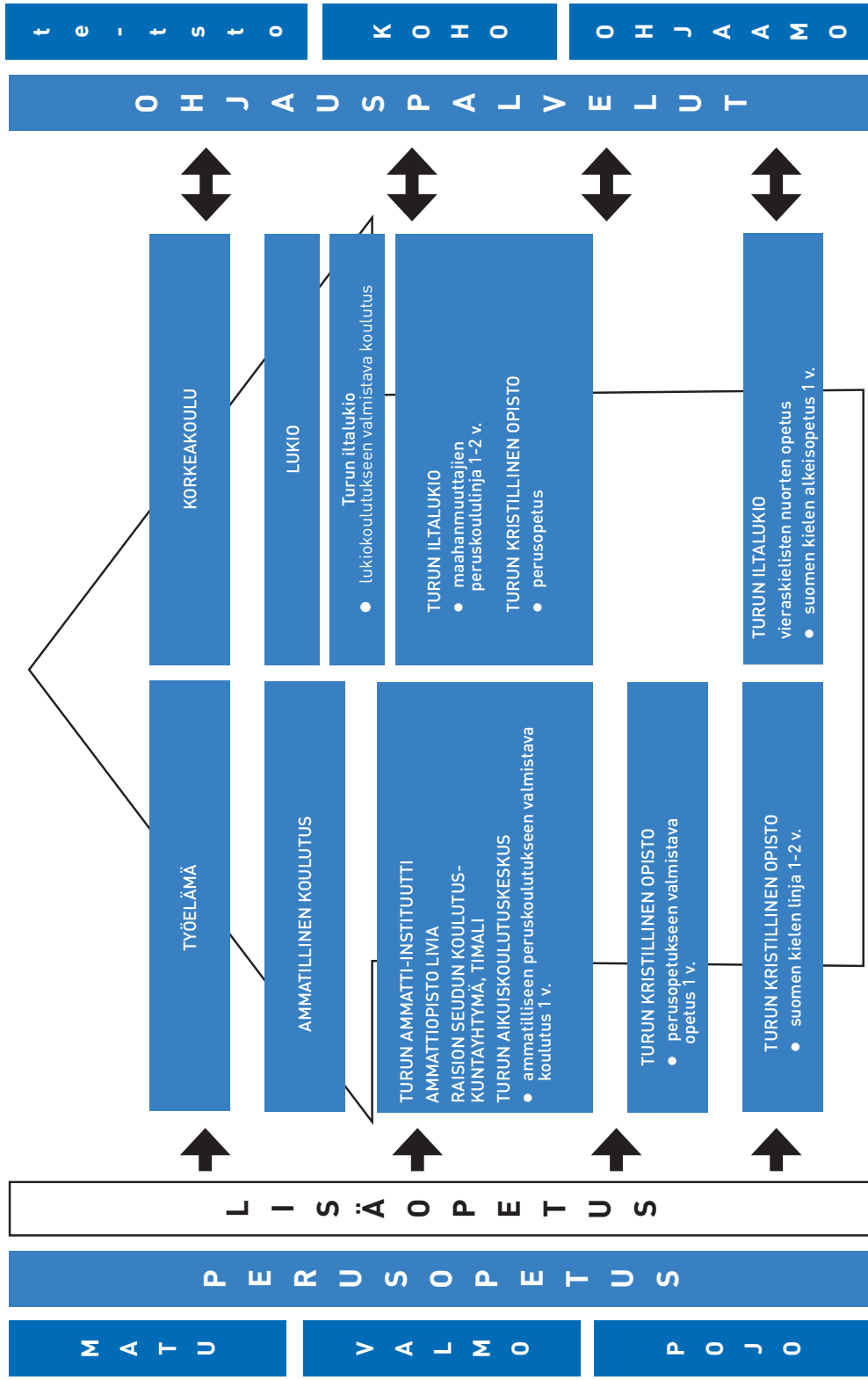
Perheenyhdistäminen

Jos henkilöllä on oleskelulupa Suomessa, voi hän hakea perheen yhdistämistä. Perheenyhdistämisellä pyritään suojaamaan perhe-elämää. Se koskee ainakin ydinperheen jäseniä, johon lasketaan avio- ja rekisteröity puoliso, alaikäinen lapsi ja alaikäisen huoltaja. Muu omainen voi saada luvan vain poikkeustapauksissa. Lisäksi perheenyhdistämisen edellytyksenä on turvattu toimeentulo.

Lähde ja lisätietoja:

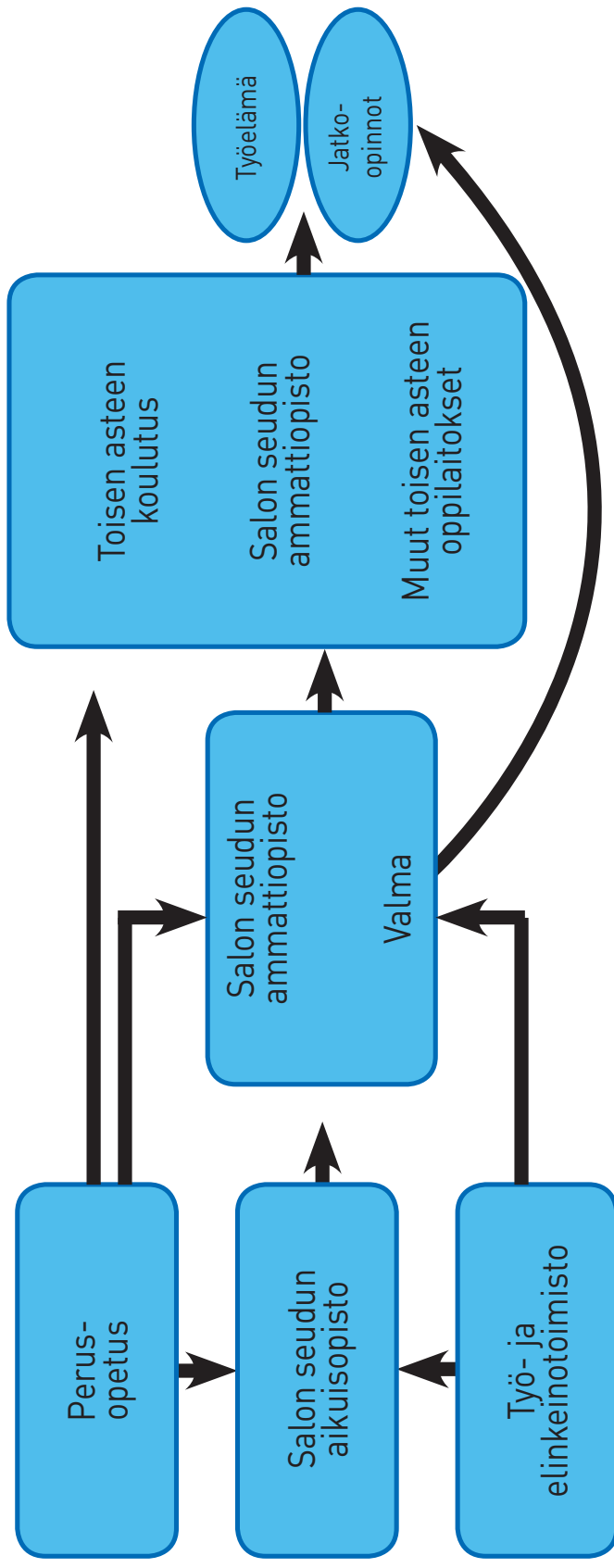
Maahanmuuttovirasto, www.migri.fi
Sisäasiainministeriö, www.intermin.fi

Vieraskielisten nuorten koulutusmahdollisuudet Turun alueella (tilanne vuonna 2014)

Ajantasainen kuvio löytyy myös osoitteesta www.vaskooli.fi/maahanmuuttajat/koulutuspolku.html

Vieraskielisten nuorten koulutusmahdollisuudet Salossa

"Miksi Suomessa on joka puolella enemmän naisia kuin miehiä?"

"Voinko ystävystyä työkaverin kanssa?"

Meitä suomalaisia askarruttavat monet asiat maahanmuuttajataustaisten ihmisten kanssa työskennellessämme, mutta yhtä lailla maahanmuuttajataustaisia ihmisiä kummastuttavat monet asiat meidän kulttuurissamme. Tämä opas on päivitetty ja täydennetty painos vuonna 2010 ilmestyneestä Kysymyksiä kohtaamassa -oppaasta, jossa vastattiin yleisimpiin maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden kanssa työskennellessä esiin tulleisiin kysymyksiin. Uudistettuun oppaaseen on otettu mukaan opiskelijoiden näkökulmia suomalaiseen työelämään ja yhteiskuntaan. Opas on tarkoitettu antamaan tietoa - mutta myös herättämään ajatuksia ja keskustelua vaikkapa työpaikan kahvipöydässä.

www.koulutustakuu.fi

